

CS

CS

CS

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 7.11.2008
KOM(2008) 708 v konečném znění

ZPRÁVA KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

o finančních nástrojích víceletého programu pro podnik a podnikavost, zejména pro malé a střední podniky (MSP) (2001–2006)

Závěrečná zpráva k 31. 12. 2006

(včetně nejdůležitějších výsledků k 31. 12. 2007)

(podle čl. 5 odst. 1 rozhodnutí Rady 2000/819/ES ve znění rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 593/2004/ES a č. 1776/2005/ES)

{SEC(2008)2750}

OBSAH

1.	Všeobecný úvod	3
2.	Přehled.....	4
2.1.	Plnění rozpočtu.....	4
2.2.	Plnění požadavku zeměpisného rozšíření	6
3.	Záruční mechanismus pro MSP	6
3.1.	Rozpočtová situace.....	6
3.1.1.	Přehled.....	6
3.1.2.	Využití.....	7
3.1.3.	Pákový efekt.....	7
3.1.4.	Zlepšený přístup MSP k financování	8
3.1.5.	Státní podpora	8
3.1.6.	Čisté úhrady na základě výzev a navrácení ztrát	8
3.2.	Finanční zprostředkovatelé	8
3.3.	Přijímající MSP	8
4.	Program počátečního kapitálu evropských technologických zařízení	10
4.1.	Rozpočtová situace.....	10
4.2.	Finanční zprostředkovatelé	11
4.3.	Přijímající MSP	11
5.	Akce pro vklady počátečního kapitálu	12
5.1.	Rozpočtová situace.....	12
5.1.1.	Přehled.....	12
5.1.2.	Závazky a vyplacené částky	12
5.2.	Finanční zprostředkovatelé	12
6.	Program Společné evropské podnikání (Joint European Venture – JEV)	13
7.	Obecné závěry	13

1. VŠEOBECNÝ ÚVOD

Toto je poslední výroční zpráva (závěrečná zpráva) o pokroku dosaženém při provádění finančních nástrojů *víceletého programu pro podnik a podnikavost, zejména pro malé a střední podniky (multiannual programme – MAP)*¹.

Zpráva byla vypracována v souladu s ustanovením čl. 5 odst. 1 rozhodnutí Rady 2000/819/ES, ve znění rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 593/2004/ES a 1776/2005/ES, který stanoví, že Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě výroční zprávu o provádění finančních nástrojů tohoto programu a obdobnou konečnou zprávu za poslední rok.

Tento víceletý program (dále jen „MAP“) byl původně stanoven na období let 2001–2005. Avšak v zájmu zajištění kontinuity aktivit do zahájení nástupnického programu v rámci nového finančního výhledu byl MAP v září 2005 prodloužen o jeden rok, a to do konce roku 2006.

Cílem finančních nástrojů MAP je zdokonalovat finanční prostředí pro podnikání, zvláště pak pro malé a střední podniky (dále jen „MSP“). MAP staví na výsledcích dosažených v rámci *iniciativy pro růst a zaměstnanost*² z roku 1998.

Předmětem této zprávy jsou všechny čtyři finanční nástroje („opatření“) Společenství, prováděné prostřednictvím MAP, tedy:

- Záruční mechanismus pro malé a střední podniky
- Program počátečního kapitálu evropských technologických zařízení
- Akce pro vklady počátečního kapitálu
- Program Společné evropské podnikání (Joint European Venture – JEV)

Zpráva podává přehled o **pokroku dosaženém k 31. 12. 2006** a každého z uvedených finančních nástrojů se týká jedna její kapitola (kapitoly 3, 4, 5 a 6).

Popis výše uvedených finančních nástrojů a konkrétní závěry týkající se každého z nich jsou uvedeny v **oddílech III a IV** pracovního dokumentu útvarů Komise, který je připojen k této zprávě (SEK(2008) XXX).

První tři shora uvedené finanční nástroje spravuje Evropský investiční fond (EIF) jménem Komise a pod jejím dohledem³. V členských státech byli vybráni příslušní finanční zprostředkovatelé. Program JEV byl zahrnut v nařízení Rady 2000/819/ES o MAP, ale bez zvláštní rozpočtové položky pro MAP. JEV byl spravován Evropskou komisí pomocí rozpočtových zdrojů z předcházející iniciativy pro růst a zaměstnanost. Schvalování projektů k využívání rozpočtových prostředků v rámci MAP bylo v praxi zahájeno v polovině roku

¹ Rozhodnutí Rady 2000/819/ES (Úř. věst. L 333, 29.12.2000, s. 84) přijaté dne 20.12.2000 a pozměněné rozhodnutími Evropského parlamentu a Rady č. 593/2004/ES ze dne 21. července 2004 (Úř. věst. L 268, 16.8.2004, s. 4) a č. 1776/2005/ES ze dne 28. září 2005 (Úř. věst. L 289, 3.11.2005, s. 14).

² Úř. věst. L 155, 29.5.1998, s. 43.

³ Dne 10. prosince 2001 přijala Komise rozhodnutí K(2001) 3973 o provádění finančních nástrojů MAP. V návaznosti na ně pak Komise dne 18. prosince 2001 podepsala s EIF dohody o správě a řízení pro program počátečního kapitálu evropských technologických zařízení, záruční mechanismus pro MSP a akce pro vklady počátečního kapitálu. Tyto dohody byly dne 22. prosince 2005 zrevidovány tak, aby bylo možno zohlednit prodloužení MAP.

2002. Projekty předkládané před tímto datem byly schvalovány v rámci iniciativy pro růst a zaměstnanost.

Upozornění: Závazkové období pro MAP skončilo dne 31. 12. 2006. Nicméně platí, že: pro většinu finančních zprostředkovatelů pro záruční mechanismus pro MSP skončilo období dostupnosti pro zahrnutí zaručených úvěrů až 30. června 2007 nebo až 31. prosince 2007.

Období podepisování smluv v rámci programu počátečního kapitálu evropských technologických zařízení, v jehož průběhu mohl EIF schvalovat závazky fondům rizikového kapitálu, skončilo až 30. června 2007.

Tato uvedená prodloužená období dostupnosti znamenají, že záruční mechanismus pro MSP a program počátečního kapitálu evropských technologických zařízení pokračovaly po posledních závazcích z roku 2006 s cílem umožnit hladký přechod k rámcovému programu pro konkurenceschopnost a inovace (CIP), který je nástupnickým programem MAP.

Abychom zohlednili tato prodloužená období dostupnosti, uvádíme údaje, které dokumentují **některé důležité výsledky ke konci roku 2007**, ve zvláštní tabulce na konci příslušné kapitoly této zprávy.

2. PŘEHLED

2.1. Plnění rozpočtu

Uvedené finanční nástroje přispívají zejména ke čtvrtému cíli MAP „*zlepšit finanční podmínky pro podniky, zvláště pro malé a střední podniky*“⁴. Jejich cílem je řešit zjištěné nedostatky trhu nebo jeho selhání. Napomáhají „*zmírňovat riziko nesené finančními zprostředkovateli a v důsledku toho usnadňují přístup MSP k financování a mají významný pákový efekt*“⁵.

Ve vztahu k rozpočtu představují tyto finanční nástroje nejdůležitější oblast aktivit v rámci MAP. Dalšími oblastmi jsou vývoj politik a síť evropských informačních center (EIC). Původně byl pro celý program MAP na období 2001–2005 navržen orientační rozpočet v objemu 450 milionů EUR. Vzhledem k prodloužení MAP o jeden rok a vzhledem k navýšením provedeným rozpočtovými orgány a přesunům provedeným z jiných rozpočtových linií dosáhl orientační rozpočet celého MAP na období 2001–2006 objemu 653 milionů EUR. Na konci roku 2006 dosahovala celková výše zdrojů přidělených na finanční nástroje MAP úrovně 519,0 milionů EUR. Tato suma zahrnuje kromě vyhrazených rozpočtových prostředků přidělených na závazky i 9,9 milionu EUR příjmů z úroků a jiných příjmů.

⁴ Jak je uvedeno v rozhodnutí Rady 2000/819/ES, čl. 2 odst. 1 písm. d).

⁵ Uvedeno v: External evaluation of the multiannual programme for enterprise and entrepreneurship, and in particular for SMEs, final evaluation report (Externí hodnocení víceletého programu pro podnik a podnikavost, a zejména pro malé a střední podniky, závěrečná hodnotící zpráva), Brusel 2004, s. 52.

Z celkové výše zdrojů přidělených na finanční nástroje MAP zůstalo nevyužito pouze 5,0 milionů EUR⁶, určených na akci pro vklady počátečního kapitálu. Celkem bylo na projekty přiděleno 466,5 milionů EUR.

Po 31. prosinci 2006 nebyly Evropskou komisí schváleny žádné závazky. Po tomto datu budou všechny nové projekty předloženy v rámci rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace (CIP), který nahradí MAP. Počínaje rokem 2007 budou veškeré zůstatky na svěřenském účtu MAP převedeny zpět do souhrnného rozpočtu EU. Nevyužité rozpočtové závazky budou zrušeny.

Tabulka A: Finanční nástroje MAP – rozpočtový přehled – ke dni 31. prosince 2006

(v mil. EUR)	Záruční mechanismus pro MSP	Program počátečního kapitálu evropských technologických zařízení	Akce pro vklady počátečního kapitálu	Celkem
Rozpočtové prostředky přidělené na závazky	289,0	214,5	5,6	509,1
Příjem	4,0	5,9	0,0	9,9
Celkové zdroje	293,0	220,4	5,6	519,0
Čisté závazky Komise ⁷	265,2 ⁸	201,1	0,2	466,5
Rezerva na manažerské poplatky EIF a další způsobilé výdaje	27,8	19,3	0,4 ⁹	47,5
Celkem využito	293,0	220,4	0,6¹⁰	514,0

Zdroj: Evropská komise, EIF; údaje ke dni: 21. června 2007

Celková výše úvěrů souvisejících s částkou přidělenou na závazky byla značně vysoká. Například v souvislosti se schválením částek, které byly omezeny stropem, ve výši 262 milionů EUR v rámci záručního mechanismu pro MSP byly podpořeny úvěry ve výši téměř 17 500 milionů EUR (podrobnosti o tomto „pákovém efektu“ jsou uvedeny v kapitole 3.2.3)¹¹.

⁶ Tato nevyužitá částka byla zrušena v roce 2007.

⁷ Odpovídají projektům schváleným Komisí, které nebyly zrušeny.

⁸ Včetně stanoveného stropu 261,6 milionů EUR (viz tab. 1 v oddílu I pracovního dokumentu útvarů Komise, který je připojen k této zprávě (SEK(2008) XXX)).

⁹ Výpočet rezervy byl založen na celkových rozpočtových prostředcích přidělených na závazky. V roce 2007 došlo ke zrušení závazků, čímž vznikla rezerva 0,145 milionů EUR. Do konce roku 2007 byla využito pouze 15 600 EUR.

¹⁰ Nevyužitá částka 5 milionů EUR byla zrušena v roce 2007.

¹¹ Vzhledem k předchozím zkušenostem nemusí být maximální částka (strop) úplně využita. V takovém případě bude efektivita využití nákladů uvedeného nástroje ještě vyšší.

2.2. Plnění požadavku zeměpisného rozšíření

Finančních nástrojů MAP využilo celkem 29 zemí, tj. všechny současné členské země EU a Turecko a Norsko. Z celkem 31 způsobilých států pouze dva (Island a Lichtenštejnsko) nevyužily finančních nástrojů MAP.

V souladu s dohodami o správě a řízení mezi EIF a Komisí se EIF zavázal „usilovat o dosažení vyváženého zeměpisného rozšíření uvedených tří finančních nástrojů MAP“.

Rozdílné potřeby, tržní podmínky i makroekonomická situace v jednotlivých účastnických státech měly vliv na absorpční kapacitu a využitelnost různých finančních nástrojů. Aby se zmírnil dopad této skutečnosti, byl přijat flexibilní přístup, umožňující kupříkladu přesuny mezi různými finančními nástroji v různých zemích. Komise je toho názoru, že z celkového hlediska **bylo dosaženo vhodného zeměpisného rozšíření**, pokud vezmeme v úvahu všechny finanční nástroje.

Tři mapy v **oddílu II** pracovního dokumentu útvarů Komise, který je připojen k této zprávě (SEK(2008) XXX), znázorňují zeměpisné rozšíření všech čistých závazků Komise pro všechny finanční nástroje dohromady.

3. ZÁRUČNÍ MECHANISMUS PRO MSP

3.1. Rozpočtová situace

3.1.1. Přehled

Poptávka po záručním mechanismu pro MSP setrvala v roce 2006 na dřívější vysoké úrovni, zejména v oblasti skupiny záruk za úvěry a mikroúvěry. Většina smluv byla proto prodloužena, aby vyšla vstříc potřebám finančních zprostředkovatelů.

K 31. 12. 2006 dosáhly rozpočtové zdroje přidělené na závazky v rámci záručního mechanismu pro MSP částky 293,0 milionů EUR, což představuje přibližně 56 % celkového rozpočtu přiděleného na závazky na finanční nástroje MAP. Tato částka zahrnuje **kumulativní úroky ve výši 4,0 milionu EUR** ke konci roku 2006¹². Tento celkový rozpočet plně pokrývá náklady záručního mechanismu pro MSP, včetně záručních ztrát, manažerských poplatků EIF a dalších způsobilých nákladů. Rozpočtová částka přidělená na závazky pro finanční zprostředkovatele byla pro celé programové období **265,2 milionů EUR** včetně projektů, které byly schváleny Komisí, ale u kterých dosud nedošlo k podpisu mezi EIF a finančními zprostředkovateli. Viz také:

- Tabulka A (v oddílu 2.1): Finanční nástroje MAP – záruční mechanismus pro MSP

Doplňující informace jsou uvedeny v **oddílu I** pracovního dokumentu útvarů Komise, který je připojen k této zprávě (SEK(2008) XXX):

- Obrázek 1: Kumulativní vývoj operací EIF (za rok)
- Obrázek 2: Závazky pro finanční zprostředkovatele (za rok)

¹² V souladu s rozhodnutím Rady 2000/819/ES, bodem II.G přílohy II „se získané úroky přidávají ke zdrojům prostředků“.

3.1.2. Využití

Využitím je míněn poměr mezi skutečnou výší záruk EIF a jejich maximální výší. K 31. 12. 2006 byly zdroje zcela využity¹³. Pro většinu finančních zprostředkovatelů skončilo období dostupnosti buď 30. 6. 2007, nebo 31. 12. 2007 s cílem umožnit hladký přechod k rámcovému programu pro konkurenceschopnost a inovace (CIP), který je nástupnickým programem MAP. Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace se vztahuje na období od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2013.

Tato uvedená prodloužená období dostupnosti znamenají, že záruční mechanismus pro MSP bude pokračovat po posledních rozpočtových závazcích z roku 2006. Kromě toho značná část záruk, které poskytl EIF v rámci záručního mechanismu, má období splatnosti až 10 let. To znamená, že platby v souvislosti nesplacenými úvěry budou moci probíhat až po dobu 10 let po ukončení posledního období dostupnosti, avšak v žádném případě po termínu vypršení platnosti MAP k 31. 12. 2016, a že po uvedené dobu bude pokračovat vykazování, sledování a řízení ze strany různých zúčastněných stran.

Existovala vysoká poptávka po skupině záruk za úvěry (téměř 80 % závazků finančním zprostředkovatelům) a do určité míry i po skupině mikroúvěrů (přibližně 14 %). Skupina záruk za kapitál byla využívána jen v omezeném rozsahu (6 %), jelikož cílový soubor, tedy existující programy záruk za kapitál, je do značné míry omezený.

3.1.3. Pákový efekt

Záruční programy MAP měly obecně velmi vysoký pákový efekt (zde definovaný jako odhadovaný objem podpořených předmětných úvěrů ku rozpočtu vyčleněnému na záruční mechanismus pro MSP). To mělo dvě příčiny:

- Rozpočet EU pokrývá maximální vystavení riziku na úrovni portfolia do určené maximální výše omezené vzhledem k očekávaným ztrátám a snížené o očekávané navrácené prostředky a rizikové prémie přijaté finančními zprostředkovateli. Tato shora omezená částka umožňuje díky pákovému efektu poskytnutí výrazně vyššího objemu úvěrů pro MSP.
- Existuje řetěz aktérů, kteří sdílejí rizika, a tak dále zvyšují pákový efekt.

Například záruky za úvěry dosahují vysokého pákového efektu, jelikož jsou často poskytovány ve formě protizáruky institucím, které pak zase poskytují záruky dalším aktérům, například zprostředkovatelům a bankám. Díky sdílení rizik mezi různými aktéry je pákový efekt ve smyslu objemu podpořených úvěrů velice silný v případě skupiny záruk za úvěry MSP. V oblasti mikroúvěrů je situace obvykle odchylná, protože většina záruk EIF je tvořena přímými zárukami zprostředkovatelům, kteří obvykle poskytují úvěry přímo konečným příjemcům (MSP). Kromě toho existuje při mikroúvěrech zaměření na vysoce rizikové MSP, což má za následek vyšší úroveň stropů. Pákový efekt je proto obecně nižší než u záruk za úvěry.

Na konci roku 2006 byl pákový efekt přibližně 67 : 1 pro všechny skupiny dohromady.

Výsledný pákový efekt může být celkově ještě vyšší, protože ze zkušenosti vyplývá, že částky přidělené na pokrytí ztrát záručních operací nebývají vždy úplně využity, a to ani pokud je dosaženo cílových objemů úvěrů. Zrušení nevyužitých maximálních částek (stropů) může proto zvýšit výsledný pákový efekt.

¹³ Včetně projektů, které byly schváleny a jejichž podpis se plánuje na začátek roku 2007.

Konkrétní údaje o pákovém efektu jsou uvedeny v **oddílu I** pracovního dokumentu útvarů Komise, který je připojen k této zprávě (SEK(2008) XXX):

- Tabulka 1: Pákový efekt

3.1.4. Zlepšený přístup MSP k financování

Zlepšení přístupu MSP k financování díky záručnímu mechanismu pro MSP bylo odhadnuto na základě údajů, které poskytl EIF, a za pomoci určitých úvah/předpokladů, jak je uvedeno v **oddílu I** pracovního dokumentu útvarů Komise, který je připojen k této zprávě (SEK(2008) XXX), v tabulce 1:

- Odhad zlepšení přístupu MSP k financování

Na základě těchto předpokladů může být odhadnuto, že záruční mechanismus pro MSP napomohl podpořit dodatečný objem úvěrů ve výši přesahující 13 miliard EUR.

3.1.5. Státní podpora

Zvláštní pozornost je věnována zajištění toho, aby záruční nebo úvěrové programy finančních zprostředkovatelů byly v souladu s pravidly platnými pro státní podporu. Každý finanční zprostředkovatel je smluvně zavázán podepsat prohlášení o platném režimu státní podpory a v dohodách mezi EIF a finančními zprostředkovateli jsou příslušná pravidla státní podpory výslovně zmíněna.

3.1.6. Čisté úhrady na základě výzev a navrácení ztrát

K 31. 12. 2006 bylo vyplaceno o málo více než 40 milionů EUR, které odpovídají podílu EIF na čistých ztrátách za nesplácené úvěry¹⁴. Kumulativní částka plateb je nicméně velice nízká ve srovnání s kumulativní částkou závazků EIF v této fázi prováděcího cyklu. Období záručního mechanismu končí ale až 31. 12. 2016 a vzhledem k délce záruk EU za úvěry se největší objem ztrát pravděpodobně projeví až v budoucnosti.

Souhrn čistých úhrad na základě výzev a navrácení ztrát je uveden v **oddílu I** pracovního dokumentu útvarů Komise, který je připojen k této zprávě (SEK(2008) XXX):

Tabulka 2: Úhrady na základě výzev a navrácené prostředky

Počínaje rokem 2007 bude mít případné snížení maximálních částek za následek zrušení závazků nebo navrácení prostředků do souhrnného rozpočtu EU.

3.2. Finanční zprostředkovatelé

K 31. 12. 2006 bylo podepsáno 51 smluv se 46 finančními zprostředkovateli, týkajících se 26 z 27 členských států (tj. všech vyjma Lucemburska¹⁵), Turecka a Norska. Přehled členěný podle skupin a zemí je uveden v **oddílu I** pracovního dokumentu útvarů Komise, který je připojen k této zprávě (SEK(2008) XXX):

- Tabulka 3: Finanční zprostředkovatelé

3.3. Přijímající MSP

Schvalování projektů v rámci MAP bylo zahájeno v květnu 2002. Počet konečných příjemců progresivně rostl a na konci roku 2006 dosáhl téměř 194 000 MSP¹⁶ (z toho téměř 163 000

¹⁴ Čisté ztráty: úhrady na základě výzev minus navrácené prostředky.

¹⁵ Lucembursko má uzavřenu dohodu v rámci programu počátečního kapitálu evropských technologických zařízení.

¹⁶ Údaj představuje celkový počet finančních příjemců, kteří obdrželi úvěry/záruky od fondů působících v rámci záručního mechanismu pro MSP.

spadá do skupiny záruk za úvěry). Tento údaj je třeba srovnat s necelými 111 100 přijímajícími MSP na konci roku 2005.

Přehled přijímajících MSP členěný podle států je uveden v **oddílech I a II** pracovního dokumentu útvarů Komise, který je připojen k této zprávě (SEK(2008) XXX):

- Tabulka 4: Přijímající MSP – rozpis podle států
- Mapa 3: Přijímající MSP podle států (včetně údajů z programu počátečního kapitálu evropských technologických zařízení)

Informace o zaměstnanosti jsou k dispozici ke dni poskytnutí úvěru¹⁷. Ke konci roku 2006 bylo v podnicích, které byly příjemci záruk v rámci záručního mechanismu pro malé a střední podniky¹⁸, zaměstnáno téměř 990 000 osob. Tento údaj je třeba srovnat s přibližně 620 000 osobami, které byly uvedeny jako zaměstnané ke dni poskytnutí úvěru v roce 2005, a přibližně 328 000 osobami v roce 2004. Nárůst celkového počtu zaměstnaných osob je způsoben zejména nárůstem počtu přijímajících MSP.

Koncoví příjemci s nejvýše deseti zaměstnanci tvořili více než 91 % (177 625) celkového počtu MSP, které byly příjemci v rámci záručního mechanismu pro MSP¹⁹.

Zajímavé je srovnání rozdělení MSP podle velikosti v rámci záručního mechanismu s jejich rozdělením podle velikosti v EU obecně. Podle nejnovějších dostupných statistik tvoří asi 91,4 % MSP v EU mikropodniky (0–9 zaměstnanců), 7,3 % jsou malé podniky (10–49) a 1,1% jsou středně velké podniky (50–249)²⁰. To zřetelně dokládá, že záruční mechanismus pro MSP je pevně zaměřen na *velmi malé a začínající podniky*.

V **oddílu I** pracovního dokumentu útvarů Komise, který je připojen k této zprávě (SEK(2008) XXX), je uveden přehled podle velikosti:

- Tabulka 5: Přijímající MSP – rozpis podle států a velikosti

Oddíl I pracovního dokumentu útvarů Komise, který je připojen k této zprávě (SEK(2008) XXX), dále uvádí rozpis podle odvětví, ve shodě s klasifikací NACE, pro celý záruční mechanismus a podle skupin.

- Obrázek 3: Přijímající MSP – rozpis podle odvětví

Celý objem investic podpořený záručním mechanismem pro MSP byl ke konci roku 2006 vyšší než 23 miliard EUR s výrazně nejvyšším podílem v rámci skupiny záruk za úvěry. Pro srovnání: tento objem byl ke konci roku 2005 přibližně 16 miliard EUR. Přehled je uveden v **oddílu I** pracovního dokumentu útvarů Komise, který je připojen k této zprávě (SEK(2008) XXX):

- Tabulka 6: Objem investic podle skupin

Aktualizované údaje pro rok 2007 (údaje pro rok 2006 jsou uvedeny pro srovnání)

¹⁷ Některé analýzy provedené na výběru vzorků ukazují, že zaměstnanost ke konci roku je pravděpodobně asi o 20 % vyšší.

¹⁸ Údaje o vlivu zaručených úvěrů na zaměstnanost nejsou k dispozici.

¹⁹ Všechny podniky, které jsou příjemci v rámci skupiny mikroúvěrů (30 552), mají podle definice nejvýše deset zaměstnanců.

²⁰ Zdroj: Eurostat. Pouze 0,2 % jsou velké podniky. Viz: Eurostat: European business – Facts and figures, vydání z roku 2006, s. 22. Pokud se týká nefinančních sektorů hospodářství, bylo v roce 2004 v EU-27 registrováno 18,8 milionů podniků, z nichž bylo přibližně 18,76 milionů MSP (tedy s méně než 250 zaměstnanci).

Kumulativní údaje ke dni	Počet přijímajících MSP	Počet osob zaměstnaných přijímajícími MSP	Odhadovaný objem podpořených úvěrů v milionech EUR	Odhadovaný objem investic v milionech EUR	Čisté vyžádané záruky v milionech EUR
31. 12. 2006	193 790	989 773	17 449,3	23 383,6	40,0
31. 12. 2007	233 345	1 169 389	17 937,6	27 916,1	70,5

4. PROGRAM POČÁTEČNÍHO KAPITÁLU EVROPSKÝCH TECHNOLOGICKÝCH ZAŘÍZENÍ

4.1. Rozpočtová situace

V roce 2006 došlo k výraznému využití rozpočtu, částečně díky zotavení trhu rizikového kapitálu po roce 2005. Podle sdělení zveřejněného Evropskou asociací soukromého a rizikového kapitálu (European Private Equity & Venture Capital Association) „*byl rok 2006 pro odvětví evropského soukromého kapitálu přelomový, [...] vykazující zvýšenou aktivitu v oblastech získávání finančních prostředků a investic*“²¹.

Zejména díky zlepšeným podmínkám na trhu došlo v roce 2006 k nejvyššímu nárůstu investic schválených Komisí za celé programové období. Investice schválené v roce 2006 dokonce překročily souhrnný objem investic schválených od roku 2002.

K 31. 12. 2006 přesáhly rozpočtové zdroje přidělené na závazky v programu počátečního kapitálu evropských technologických zařízení **220 milionů EUR**, což představuje téměř 43 % rozpočtových prostředků finančních nástrojů MAP. Veškeré finanční prostředky, které byly k dispozici v rámci programu počátečního kapitálu evropských technologických zařízení, byly využity do konce roku 2006.

Celkový rozpočet plně pokrývá náklady programu, včetně investic do fondů rizikového kapitálu, manažerských poplatků EIF a dalších způsobilých nákladů. Z této celkové sumy bylo **201,1 milionů EUR** přiděleno na závazky pro fondy rizikového kapitálu, což zahrnuje jak projekty již schválené Komisí, tak projekty, které mají být podepsány v průběhu roku 2007²².

Výnosy obdržené od fondů rizikového kapitálu (splátky a dividendy) v roce 2006 dosáhly výše přibližně 1,4 milionů EUR, kumulované výnosy obdržené od fondů rizikového kapitálu v rámci MAP tak ke konci roku 2006 dosáhly výše téměř 1,6 milionů EUR, přičemž ke konci roku 2005 činily pouze 154 000 EUR. Tato částka výnosů je relativně nízká ve srovnání s částkou uvolněnou pro fondy rizikového kapitálu (téměř 30 milionů EUR), protože většina těchto fondů ještě nepřistoupila k odprodeji investic, a tudíž jen ve velmi málo případech došlo k realizaci výstupů. Nicméně se předpokládá, že objem výnosů významně vzroste v příštích letech, kdy fondy rizikového kapitálu přistoupí k odprodeji investic. V případě programu počátečního kapitálu evropských technologických zařízení v rámci iniciativy pro růst a zaměstnanost (1998–2000) bylo při celkové výši částek vyplacených fondům

²¹ EVCA (Evropská asociace soukromého a rizikového kapitálu) [et al.]: European private equity: Strong 2006 performance drives increased allocation (Evropský soukromý kapitál: Výborné výsledky za rok 2006 vedou k dalším investicím), tisková zpráva, Brusel, 13. březen 2007.

²² Výše závazků na projekty, které mají být podepsány, je 44,03 milionů EUR.

rizikového kapitálu, které činily 94 milionů EUR, ke konci roku 2006 již splaceno 46 milionů EUR.

Kromě výnosů obdržených od fondů rizikového kapitálu dosáhly kumulované úroky a další příjmy výše 4,3 milionů EUR a celkové **příjmy** tak činily téměř **5,9 milionů EUR ke konci roku 2006**. Viz také:

- Tabulka A (v oddílu 2.1): Finanční nástroje MAP – program počátečního kapitálu evropských technologických zařízení

Doplňující informace jsou uvedeny v **oddílu I** pracovního dokumentu útvarů Komise, který je připojen k této zprávě (SEK(2008) XXX):

- Obrázek 4: Kumulativní vývoj operací EIF (po rocích) včetně úhrnu částek vyplacených fondům rizikového kapitálu ve výši téměř 38 milionů EUR.

4.2. Finanční zprostředkovatelé

V roce 2006 bylo schváleno dvanáct nových investic do fondů rizikového kapitálu (z nichž byla jedna později zrušena). Celkově bylo v rámci programu počátečního kapitálu evropských technologických zařízení schváleno 21 investic do fondů rizikového kapitálu umístěných v 10 státech.

Fondy rizikového kapitálu, do kterých EIF investoval, se převážně orientují na investice v raných fázích do odvětví špičkových technologií, jako například do informačních a komunikačních technologií, mikroelektroniky, internetu, zdravotní péče a přírodních věd / biotechnologií. To je v souladu s investiční politikou programu počátečního kapitálu evropských technologických zařízení.

Seznam fondů rizikového kapitálu, do který EIF investoval, je uveden v **oddílu I** pracovního dokumentu útvarů Komise, který je připojen k této zprávě (SEK(2008) XXX), společně s jejich zeměpisným umístěním a oborovým zaměřením:

- Tabulka 7: Fondy rizikového kapitálu se smluvními dohodami s EIF

4.3. Přijímající MSP

K prosinci 2006 investovaly fondy rizikového kapitálu v rámci programu do 73 společností v portfoliu (ke konci roku 2005 do 35). Většina fondů rizikového kapitálu je stále v počátcích svých investičních období, a proto by jakékoliv údaje o související zaměstnanosti byly předběžné a jejich uvádění do vztahu k finančním nástrojům MAP by bylo neopodstatněné.

Aktualizované údaje pro rok 2007 (údaje pro rok 2006 jsou uvedeny pro srovnání)

Kumulativní údaje ke dni	Počet přijímajících MSP	Závazky pro fondy rizikového kapitálu v milionech EUR	Částka uvolněná pro fondy rizikového kapitálu v milionech EUR
31. 12. 2006	73	201,1	29,6
31. 12. 2007	123	200,5	62,3

Rok	Výnosy (splátky a dividendy)	Úroky a další příjmy v milionech	Celkové příjmy v milionech EUR	Kumulované příjmy v milionech EUR
-----	------------------------------	----------------------------------	--------------------------------	-----------------------------------

	v milionech EUR	EUR		
2006	1,4*	2,1	3,5	(k 31. 12.) 5,9
2007	2,0	3,5	5,5**	(k 31. 12.) 11,4

* Podle právního základu se po skončení reinvestičního období ze svěřenského účtu „případný zůstatek vrací do souhrnného rozpočtu Evropské unie, kromě fondů uznaných a dosud nevyčerpaných/neinvestovaných a fondů potřebných k pokrytí oprávněných výloh a nákladů, jako jsou poplatky na řízení EIF“.

** Jedná se o příjmy získané po skončení závazkového období. Ty budou převedeny do souhrnného rozpočtu EU, ve shodě s právním základem. Pro převody GBP a SEK platí kurz ze dne 31. 12. 2007.

5. AKCE PRO VKLADY POČÁTEČNÍHO KAPITÁLU

5.1. Rozpočtová situace

5.1.1. Přehled

K 31. 12. 2006 zůstaly rozpočtové zdroje v rámci akce pro vklady počátečního kapitálu na úrovni 5,6 milionů EUR, přidělených na závazky již v roce 2001. Tento celkový rozpočet plně kryje náklady opatření, včetně grantů vyplacených příjemcům, manažerských poplatků EIF a dalších způsobilých nákladů.

V roce 2006 nebyly schváleny žádné další projekty. Naopak byly na konci roku 2006 čtyři projekty zrušeny²³. Z toho důvodu poklesly čisté závazky Komise na akce pro vklady počátečního kapitálu na 200 000 EUR a nevyužitý rozpočet stoupl na 5 milionů EUR. Tato nevyužitá částka byla zrušena v roce 2007 a vrácena do souhrnného rozpočtu EU.

Viz také:

- Tabulka A (v oddílu 2.1): Finanční nástroje MAP – Akce pro vklady počátečního kapitálu

5.1.2. Závazky a vyplacené částky

Kumulativní vývoj celkového objemu grantů pro fondy rizikového kapitálu byl 200 000 EUR ke dni 31. 12. 2006. To je v souladu s harmonogramem a podmínkami uvedenými v dohodách o grantu, jež předpokládají výplatu grantů ve dvou splátkách. První z těchto splátek je splatná nejdříve 18 měsíců po podpisu dohody a druhá (a poslední) splátka je splatná nejdříve 36 měsíců po podpisu dohody.

Přehled je uveden v **oddílu I** pracovního dokumentu útvarů Komise, který je připojen k této zprávě (SEK(2008) XXX):

- Obrázek 5: Kumulativní vývoj operací EIF (za rok)

5.2. Finanční zprostředkovatelé

Fondy rizikového kapitálu schválené v rámci akce pro vklady počátečního kapitálu mají s EIF uzavřené smluvní dohody v rámci programu počátečního kapitálu evropských technologických zařízení. K 31. 12. 2006 byly podepsány dvě dohody o grantu se dvěma

²³ Jeden projekt nesplnil kritéria způsobilosti. Tři projekty byly staženy.

fondy rizikového kapitálu. Bližší informace jsou uvedeny v **oddílu I** pracovního dokumentu útvarů Komise, který je připojen k této zprávě (SEK(2008) XXX):

- Tabulka 8: Fondy rizikového kapitálu se smluvními dohodami s EIF

6. PROGRAM SPOLEČNÉ EVROPSKÉ PODNIKÁNÍ (JOINT EUROPEAN VENTURE – JEV)

Cílem programu Společného evropského podnikání (dále jen „JEV“) bylo podpořit vznik mezinárodních partnerství uzavřených alespoň dvěma MSP z různých států uvnitř Evropského hospodářského prostoru.

Hodnocení iniciativy pro růst a zaměstnanost uvedlo závěrem, že využití programu JEV trhem bylo nízké, vliv na vytváření pracovních míst byl omezený a administrativní náklady byly vysoké. Dvě další hodnocení²⁴ uvedla, že program by měl být ukončen. S ohledem na tyto skutečnosti přijala Komise dne 8. 12. 2003 návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o ukončení JEV²⁵. Toto rozhodnutí²⁶ bylo dne 21. 7. 2004 přijato Evropským parlamentem a Radou. Program JEV byl uzavřen pro nové žádosti dne 29. 12. 2004.

Ke konci roku 2006 bylo obdrženo kumulativně 323 žádostí, podepsáno 230 dohod a bylo přiděleno 19,8 milionů EUR na projekty, ze kterých devět stále probíhá. Další podrobnosti jsou uvedeny v **oddílu V** pracovního dokumentu útvarů Komise, který je připojen k této zprávě (SEK(2008) XXX).

7. OBECNÉ ZÁVĚRY

Finanční nástroje MAP byly z rozpočtového hlediska nejdůležitější součástí programu MAP. Celkové rozpočtové zdroje přidělené na závazky na konci programu pro finanční nástroje dosahovaly téměř 520 milionů EUR, z nichž nebylo využito pouze 5 milionů EUR, přidělených pro akce pro vklady počátečního kapitálu.

Celkem bylo od poloviny roku 2002 do konce roku 2006 schváleno²⁷ 74 operací v celkové výši 467 milionů EUR. Z finančních nástrojů MAP mělo prospěch téměř 194 000 MSP, což je přibližně 1 % všech MSP v EU.

Bylo dosaženo velkého zeměpisného rozšíření; programy se týkaly 29 států (všechny státy EU, Turecko a Norsko) ze 31 způsobilých států²⁸.

Záruční mechanismus pro MSP byl trhem velmi dobře využit. Úspěch měly obzvláště skupiny záruk za úvěry a mikroúvěry, které umožňují účastníkům se finančním zprostředkovatelům zvyšovat objemy a brát na sebe zvýšenou míru rizika. Záruční mechanismus pro MSP se orientoval podle potřeb trhu a byl navržen tak, aby jej bylo možno od jeho zahájení snadno a rychle adaptovat na konkrétní tržní podmínky jednotlivých zemí.

²⁴ Strategic Evaluation of EC Financial Assistance Schemes for SMEs (Strategické hodnocení programů finanční pomoci Komise pro MSP), Deloitte and Touche, 2003; Final Evaluation of the Multiannual programme for Enterprise and Entrepreneurship (2001-2005) (Závěrečné hodnocení víceletého programu pro podnik a podnikavost (2001–2005)), Infyde, 2004.

²⁵ KOM(2003) č. 758 v konečném znění.

²⁶ Rozhodnutí 593/2004/ES.

²⁷ a nebylo zrušeno.

²⁸ Programy se netýkaly pouze Islandu a Lichtenštejska.

Celkové objemy podpořené záručním mechanismem pro MSP byly velmi vysoké. V souvislosti se schválením částek, které byly omezeny stropem a činily přibližně 262 milionů EUR, byly podpořeny úvěry ve výši 17 500 milionů EUR.

Záruční mechanismus pro MSP je druhým programem po strukturálních fondech, které mají výrazně vyšší rozpočtové zdroje a odlišné zaměření, a je nejdůležitějším programem EU, pokud jde o počet konečných příjemců z řad MSP.

Provádění programu počátečního kapitálu evropských technologických zařízení čelilo na počátku programového období určitým potížím, a to v důsledku nelehké situace v oblasti získávání finančních prostředků, která převládala na trhu rizikového kapitálu v EU. Zlepšení ekonomické situace v letech 2005 a 2006 vedlo k výraznému zvýšení zájmu o tento program.

Akce pro vklady počátečního kapitálu byly méně úspěšné, než se očekávalo, vzhledem ke svým omezením týkajících se kritérií způsobilosti a obtížným podmínkám pro počáteční kapitál na trhu.

Vyhodnocení programů finanční pomoci Komise pro MSP ukázalo²⁹, že finanční nástroje MAP jsou účinné a účelné. Jejich řízení ze strany EIF bylo vzhledem k tomu, jak blízké jsou trhu, vyhodnoceno jako nejlepší praxe. Podle hodnotitelů sehraávají nástroje úlohu katalyzátorů při zvyšování nabídky finančních prostředků pro MSP v celé EU, včetně těch zemí, kde jsou národní finanční nástroje méně rozvinuté.

Novější externí hodnocení MAP³⁰ tyto závěry hodnocení programů finanční pomoci potvrzuje. Hodnocení dospívá k závěru, že záruční mechanismus pro MSP a program počátečního kapitálu evropských technologických zařízení jako nástroje veřejné politiky podporující přístup MSP k financování významným způsobem přispěly ke zlepšení finančního prostředí pro podnikání. Podle názoru hodnotitelů jsou tyto finanční nástroje efektivně prováděny prostřednictvím „řetězce“ sestávajícího z GR pro podniky, GR pro hospodářské a finanční záležitosti a Evropského investičního fondu (EIF). Zpráva potvrzuje, že přijatý přístup „neexistuje univerzální řešení“ je vhodný: jak rizikový kapitál, tak záruční nástroje se mohou přizpůsobit různým a vyvíjejícím se tržním podmínkám.

Ex post hodnocení MAP bude provedeno společně s průběžným hodnocením zvláštního „programu pro podnikání a inovace“, součásti nástupnického programu CIP (rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace). Hodnocení má být ukončeno v prosinci 2008 a podá analýzu výsledků a dopadů MAP.

Obecně je možno uzavřít, že finanční nástroje v rámci MAP napomohly k řešení některých nedostatků a selhání kapitálových trhů týkajících se začínajících společností a MSP. Finančním nástrojům MAP se podařilo dosáhnout zlepšení finančního prostředí pro evropské podniky, zejména pro MSP.

Finanční nástroje byly prováděné vhodným a efektivním způsobem a s vysokým pákovým efektem. Díky pákovému efektu generovaly významný objem dodatečných finančních prostředků a podpořily velké množství MSP.

²⁹ The Strategic Evaluation of the EC Financial Assistance Schemes for SMEs (Strategické hodnocení programů finanční pomoci Komise pro MSP), zpráva firmy Deloitte & Touche pro Evropskou komisi (GR pro rozpočet), prosinec 2003.

³⁰ Hodnotící zpráva byla zveřejněna jako pracovní dokument Komise SEK(2004) 1460 ze dne 15.11.2004 v angličtině a francouzštině a umístěna na internetových stránkách Enterprise Europe: http://europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/mult_entr_programme/programme_2001_2005.htm.

Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (2007–2013) (CIP), nástupnický program MAP, odpovídajícím způsobem reaguje na cíle strategie růstu a zaměstnanosti. Právní základ rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace vstoupil v platnost dne 29. listopadu 2006³¹.

Souhrnný popis rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace je uveden v **oddílu V** pracovního dokumentu útvarů Komise, který je připojen k této zprávě (SEK(2008) XXX).

³¹ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1639/2006/ES ze dne 24. října 2006, kterým se zavádí rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (2007–2013), Úř. věst. L 310, 9.11.2006, s.15.